

Міністерство охорони здоров'я України
Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти
Тернопільський державний медичний університет
імені І.Я.Горбачевського

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської навчально-наукової конференції

“ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСАД БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ: УКРАЇНСЬКИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД”

14-15 травня 2007 року

м. Тернопіль

ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ У ВМНЗ ЗГІДНО З ВИМОГАМИ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

А.М. Печінка, І.В. Шестакова, О.А. Гудзенко

Національний медичний університет, м. Київ

SOME PROPOSALS FOR THE INFECTIOUS DISEASES TEACHING IN THE MEDICAL EDUCATION SYSTEM ACCORDING TO THE ECTS REQUIREMENTS

А.М. Pechinka, I.V. Shestakova, O.A. Gudzenko

Дисципліна інфекційні хвороби посідає важливе місце серед клінічних дисциплін. Мета формування у студентів високого рівня клінічного мислення, здатного системно, комплексно вирішувати проблеми діагностики і лікування інфекційних хвороб потребує знань широкого кола базових і клінічних дисциплін і є необхідною складовою при вивченні сімейної медицини.

При створенні нової програми з дисципліни інфекційні хвороби, згідно з вимогами КМСОНП, використовується досвід і традиції вітчизняної медичної школи, пріоритетна увага приділяється роботі студента безпосередньо біля ліжка хворого, а також невідкладним станам в клініці інфекційних хвороб. Оцінка практичних навичок проводиться на кожному практичному занятті і враховується на заліковому занятті з модуля.

Структурування дисципліни інфекційні хвороби на два модулі сприяє зменшенню навантаження на студентів і викладачів за рахунок мінімальної кількості контрольних запитів з модуля.

Запропоновано схему курсової роботи, яка може використовуватися в якості індивідуальної роботи студента при створенні нових освітніх програм з дисципліни інфекційні хвороби.

Infectious diseases course takes an important place among clinical disciplines. Knowledge on the diagnostic and treatment of the infectious diseases is the necessary part of the forming of the internal medicine base.

Following the ECTS modern requirements, at the same time much attention must be paid to the practical clinical work with the patients as to the main task in the Infectious diseases study program. Student's practical skills should be assessed each practice class and taken into account in the module control test. As for theoretical training, it should be realized with standard methods using the computerized technologies. Infectious diseases program structure has two modules and 6 semantic modules, including the diagnostics and treatment of the emergency conditions.

The structure of the student's course work is presented in the article as an example of the individual student's activity.

Вступ. Впровадження в Україні засад кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) в рамках Болонської декларації сьогодні є стратегічним завданням вищої медичної освіти і необхідною базою інтеграції у Європейський освітній простір вищої освіти в цілому [2]. Дискусії щодо доцільності нової системи для нашої країни залишилися позаду. Зроблені перші кроки. Досвід базових кафедр, що вже працюють за КМСОНП із студентами перших курсів НМУ, свідчить не стільки про переваги нових навчальних програм, скільки про наявність низки невирішених проблем: недостатнє навчально-методичне забезпечення, низький рівень інформатизації і сучасних технологій у педагогічному процесі, перевантаження студентів і викладачів в умовах, коли значна кількість часу відведена на контрольні заходи оцінювання тощо. Пошук шляхів оптимізації навчального процесу та методів контролю аудиторної і самостійної роботи студентів дозволить підвищити якість вищої медичної освіти і уникнути дискредитації ідей Болонської декларації.

В умовах впровадження засад Болонської системи вищої медичної освіти пріоритетним завданням є збереження традицій вітчизняної медичної школи, особливо це стосується клінічних кафедр. Не розгубити переваги традиційної клінічної школи в нових умовах кредитно-модульної системи - на наш погляд, є сьогодні чи не найважливішою проблемою, вирішення якої ми повинні знайти спільними зусиллями. Адже кінцевою метою вищої медичної освіти є виховання покоління компетентних лікарів, які здатні вирішувати складні клінічні проблеми, досконально володіти практичними навичками, вміти мобілізувати в конкретній ситуації отримані знання та досвід, невтомно оволодівати знаннями протягом всього професійного життя [1].

Основна частина. Дисципліна інфекційні хвороби посідає важливе місце серед клінічних дисциплін. Мета формування у студентів високого рівня клінічного мислення, здатного системно, комплексно вирішувати проблеми діагностики і лікування інфекційних хвороб потребує знань широкого кола базових і клінічних дисциплін і є необхідною складовою при вивченні сімейної медицини.

При створенні програми з дисципліни інфекційні хвороби велика увага приділяється роботі студента безпосередньо біля ліжка хворого, оцінка практичних навичок має проводитись на кожному практичному занятті і враховуватись на заліковому занятті з модуля. Клінічне навчання в сучасних умовах, коли тривалість післядипломної освіти в нашій країні суттєво менша, ніж у країнах-провідниках Болонської декларації, має залишитися головним на старших курсах.

Що стосується контролю теоретичної підготовки - вона має здійснюватись максимально стандартизованими методами з використанням комп'ютерних технологій. А це неможливо на сьогодні без додаткового фінансування.

З урахуванням досвіду кафедр, що вже працюють за кредитно-модульною системою, з метою уникнення перенавантаження студентів і викладачів під час модульного контролю доцільним є структурування дисципліни на два модулі, до складу яких увійшли б змістових модулів. Слід також враховувати, що за новими вимогами студенту не надається достатньо часу для підготовки до модульного контролю, як це було передбачено традиційною системою сесій (3 дні перед кожним екзаменом). Практичні навички встановлення попереднього діагнозу, проведення диференціальної діагностики, призначення плану обстеження і раціонального лікування хворим на інфекційні хвороби під час модульного контролю

доцільно оцінювати за результатами рішення ситуаційних завдань. Слід усвідомити, що в реальних умовах за відсутності на сьогоднішні в арсеналі кафедр муляжів, невизначеності правових питань щодо залучення в педагогічний процес хворих навіть робота студентів в клініці на практичних заняттях не позбавлена певних проблем, а тим більше - під час модульного контролю. Та й з етичних міркувань визначати у хворої людини 10-12 разів поспіль, скажімо, розміри печінки під час заліку не зовсім зручно. Логічно, що бажаючих взяти участь у заліковому занятті серед стаціонарних пацієнтів буде знайти дуже важко.

В новій програмі дисципліни інфекційні хвороби значна увага приділяється невідкладним станам в клініці інфекційних хвороб. Питання діагностики і лікування невідкладних станів, формування у студентів вмінь мобілізувати отримані знання і певні практичні навички в екстрених нестандартних ситуаціях традиційно були пріоритетними в педагогічній роботі кафедри інфекційних хвороб НМУ. Невипадково проблемам невідкладних станів присвячений 3-й том підручника "Інфекційні хвороби" академіка АМН України, професора кафедри Возіанової Ж.І.

КМСОНП передбачає надання переваги самостійній роботі студентів. В педагогічну роботу кафедри впродовж останніх років успішно була впроваджена курсова робота. Виконання її в умовах Болонської системи освіти дає можливість максимально об'єктивно оцінити індивідуальну роботу кожного студента і не залежить від наявності тематичних хворих в клініці. Суть курсової роботи полягає в наступному: студент отримує завдання, в якому задані попередній нозологічний діагноз, день хвороби, тяжкість стану, стать і вік хворого, наявність і характер фонових патологій, попереднє лікування. Згідно із завданням і отриманою інформацією студент (в ролі лікаря приймального відділення) складає ситуаційну задачу, формулює повний діагноз, вказує клінічну форму, тяжкість стану, наявність ускладнень; призначає план обстеження; інтерпретує очікувані результати обстеження; проводить диференціальну діагностику; призначає лікування на день госпіталізації із дотриманням черговості надання допомоги. Всі лікувальні заходи мають бути поданими у таблиці за такою формою:

№ з/п	Препарат (захід), доза, спосіб і кратність введення.	Обґрунтування доцільності призначення
1		
2		
т.д.		

До курсової роботи додається температурний лист із позначками пульсу, АТ на день госпіталізації, доби хвороби і госпіталізації.

Курсова робота дозволяє оцінити не лише теоретичні знання студента, а й практичні навички з діагностики, лікування конкретної патології, сприяє формуванню клінічного мислення лікаря.

Вимоги Болонської декларації повинні бути впроваджені в систему вищої медичної освіти з урахуванням традицій вітчизняних шкіл, павчального та наукового досвіду кафедр, можливостей методичного забезпечення. Тільки творчий підхід у створенні сучасних освітніх програм ВМНЗ, відповідно до вимог КМСОНП, може вирішити проблеми адаптації вищої медичної освіти до вимог сьогодення.

Висновки. 1. В умовах переходу до Болонської системи освіти у ВМНЗ слід зберегти досвід і переваги вітчизняної медичної школи.

2. При впровадженні КМСОНП у роботу клінічних кафедр ВМНЗ повинна бути збережена робота студента біля ліжка хворого.

3. Структурування дисципліни інфекційні хвороби на два модулі сприяє зменшенню навантаження на студентів і викладачів за рахунок мінімальної кількості контрольних занять з модуля.

4. Нова програма дисципліни інфекційні хвороби передбачає особливу увагу критичним станам в клініці інфекційних хвороб, формуванню у студентів навичок діагностики і лікування невідкладних станів.

5. Курсова робота за наданою схемою може використовуватися в якості індивідуальної роботи студента при створенні нових освітніх програм з дисципліни інфекційні хвороби.

Література

1. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник): - Київ, 2003- 80 с.
2. Підаєв А.В., Передерій В.Г. Болонський процес в Європі: - Одеса: Одеський державний медичний університет, 2004 - 190 с.